

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-941

20/10/2020

ქ. თბილისი

**ცაგერის მუნიციპალიტეტში, სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“
ერთჯაჭვა 220კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „ლაჯანური - ლაჯანურ ჰესი“
გაყვანის გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ**

2020 წლის 28 აგვისტოს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ სამინისტროში წარმოდგენილია ცაგერის მუნიციპალიტეტში, ერთჯაჭვა 220კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „ლაჯანური - ლაჯანურ ჰესი“ გაყვანის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში და კანონით გათვალისწინებული თანდართული დოკუმენტაცია, რაზეც სამინისტრომ უზრუნველყო საექსპერტო კომისიის შექმნა, დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ცაგერის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება.

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-9 მუხლის შესაბამისად, სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში წარმოდგენილი იყო ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიში, რაზეც სამინისტროს მიერ სკოპინგის პროცედურის შესაბამისად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი, შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი საკითხები (სკოპინგის დასკვნა N49 (22.04.2019); ბრძანება N 2-586 (24/06/2019)). გზშ-ის ანგარიში მომზადებულია გარემოსდაცვითი საკონსულტაციო ორგანიზაცია შპს „გამა კონსალტინგის“ მიერ.

წარმოდგენილი გზშ-ს ანგარიშით და თანდართული დოკუმენტაციის შესაბამისად ზემოაღნიშნული პროექტი ეხება ცაგერის მუნიციპალიტეტში, კერძოდ, სოფ. ალპანასა და სოფ. ზოგიშის ტერიტორიებზე 220კვ ძაბვის ერთჯაჭვა ელექტროგადამცემი ხაზის „ლაჯანური-ლაჯანურჰესის“ გაყვანას. პროექტის მიზანია ლაჯანურჰესის მიერ გამოიმუშავებული ელექტროენერჯის საპროექტო ქვესადგურ „ლაჯანური 500/220/110“-ში ჩართვა. ეგბ-ის მარშრუტის სიგრძე - 4.4 კმ-ია.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია საპროექტო ეგბ-ის ალტერნატივების ანალიზი, შესაბამისი დასაბუთებით. განხილულია, როგორც პროექტის არაქმედების, ისე ტექნოლოგიური ალტერნატივები და ეგბ-ის განთავსების დერეფნის ალტერნატიული ვარიანტები. გზშ-ის ანგარიშში მოცემულია საპროექტო ეგბ-ის მარშრუტის სამი (N1; N2; N3) მიმართულება - ხოლო რელიეფური პირობების გათვალისწინებით, ამასთან ბიოლოგიურ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შემცირების მიზნით უპირატესობა მიენიჭა ალტერნატივა N3-ს. გზშ-ის ანგარიშის შესაბამისად, ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შემცირების მიზნით საპროექტო ეგბ-ის პირველი 8 საყრდენი

ანდა განთავსდება არსებული ეგზ-ის „დერჩი“ საყრდენი ანძების პოლიგონებზე. გათვალისწინებულია არსებული ეგზ „დერჩი“-ს ანძების დემონტაჟი და მის ადგილზე საპროექტო „ლაჯანური-ლაჯანურჰესი“-ს 220კვ ძაბვის ეგზ-ის ანძების მონტაჟი.

საპროექტო ეგზ-ის პირველი ანდა განთავსდება სოფ. ალპანაში არსებული ლაჯანურჰესის 220კვ ძაბვის ქვესადგურის ტერიტორიაზე და ჩაანაცვლებს არსებულ საყრდენ ანძას, შემდგომ გადაკვეთს მდ. რიონს და სოფ. ზოგიშის ტერიტორიაზე დაახლოებით 2 კმ სიგრძეზე მიუყვება არსებული ეგზ „დერჩის“ დერეფანს. ეგზ N4 საყრდენ ანძასთან, უახლოვდება საცხოვრებელ ზონას (ეგზ-ის დერეფანიდან მანძილი დაახლოებით 45 მეტრია). N5 - N8 ანძებს შორის მონაკვეთზე საპროექტო ეგზ კვლავ უახლოვდება დასახლებულ ზონას და ეგზ-ის დაცვის ზონიდან (25 მეტრიდან), უახლოეს საცხოვრებელ სახლს შორის მანძილი - 16 მეტრს შეადგენს. საპროექტო ეგზ-ის დერეფანი, N8 საყრდენ ანძამდე მიუყვება არსებული ეგზ-ის მარშრუტს და N8 საყრდენი ანძიდან უხვევს საპროექტო ქვესადგურის „ლაჯანური 500“ მიმართულებით. ეგზ-ის N8-N10 ანძებს შორის მონაკვეთი მიუყვება ხე-მცენარეებით დაფარულ ფერდობს, N10 ანძიდან ეგზ ეშვება მდ. რიონის მიმართულებით, N10-N11 საყრდენ ანძებს შორის მონაკვეთზე გადაკვეთს მდ. რიონს, გრძელდება N12 ანძამდე და მიუერთდება ქვესადგურს „ლაჯანური 500“.

საპროექტო ეგზ-სათვის შერჩეულია ანძები ადგილზე ასაწყობი კარკასული კონსტრუქციით. გამოყენებული იქნება შემდეგი ტიპის ანძები: ანკერულ-კუთხოვანი კონსტრუქცია გადამცემი ხაზის მცირე კუთხეებისთვის 0° ... 30°; ანკერულ-კუთხოვანი კონსტრუქცია გადამცემი ხაზის საშუალო კუთხეებისთვის 30° ... 60°; ანკერულ-კუთხოვანი კონსტრუქცია გადამცემი ხაზის დიდი კუთხეებისთვის 60° ... 90° და ტერმინალური ანძისთვის. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი სქემატური ნახაზების შესაბამისად საპროექტო ბუფერულ ზონაში განთავსდება სულ 12 ანდა.

სამშენებლო სამუშაოების ფარგლებში დაგეგმილია: დერეფნის მცენარეული საფარისგან გასუფთავება; ნაყოფიერი ფენის მოხსნა-დასაწყობება; მშენებლობისათვის საჭირო მასალების დასაწყობება; ეგზ-ის მონაკვეთებზე, სადაც საპროექტო ეგზ-ის დერეფანი ემთხვევა არსებული ეგზ „დერჩი“-ს დერეფანს, არსებული ანძების დემონტაჟი; ახალი ანძების მონტაჟი. სამშენებლო სამუშაოები იწარმოებს დაახლოებით 10-12 თვის განმავლობაში. სამშენებლო სამუშაოებში ჩართული იქნება დაახლოებით 25-30 ადამიანი. სამშენებლო სამუშაოების მომსახურებისთვის სამშენებლო ბანაკების, ბეტონის კვანძის ან/და სხვა დამხმარე საამქროს მოწყობა არ იგეგმება, ანძების საძირკვლები და კონსტრუქციები შემოტანილი იქნება მზა სახით. პროექტის ფარგლებში ეგზ-ის კონსტრუქციების დასაწყობების, სატრანსპორტო საშუალებებისა და ტექნიკის სადგომებისათვის, გზშ-ის ანგარიში მიხედვით, გამოყენებული იქნება საპროექტო ქვესადგურის „ლაჯანური 500“ და არსებული „ლაჯანურჰესის“ ტერიტორიები, ასევე ერთი ახალი არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი სოფ. ზოგიშის ჩრდილოეთით (საპროექტო ეგზ-ის შუა ნაწილში), ტერიტორია თავისუფალია ხე-მცენარეებისგან (GPS კოორდინატები: X 814793 Y 4718360; X 814768 Y 4718393; X 814773 Y 4718420; X 814814 Y 4718419; X 814840 Y 4718400). გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში, საჭიროების მიხედვით შესაძლებელია მოეწყოს მაქსიმუმ 200-250 მ სიგრძის და 5 მ სიგანის ახალი მისასვლელი გზა. პროექტის ფარგლებში სულ მოსახსნელი იქნება დაახლოებით 700-750 მ³ მოცულობის ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა, რომელიც გამოიყენება სარეკულტივაციო სამუშაოებისთვის და დროებით დასაწყობდება სამშენებლო მოედნებზე. გზშ-ის ანგარიშის შესაბამისად, პროექტის ფარგლებში წარმოქმნილი ფუჭი ქანების მთლიანი მოცულობა გამოყენებული იქნება უკუყრებისთვის და მისასვლელი გზების მოწყობა-რეაბილიტაციისთვის.

გზშ-ის ანგარიშის შესაბამისად, საპროექტო ეგზ-ის დერეფანში, მდ. რიონის მარცხენა სანაპიროზე გეოლოგიური კვლევის ჩასატარებლად გაყვანილ იქნა 2 შურფი. ხოლო მდინარის მარჯვენა სანაპიროს დასახასიათებლად, გამოყენებულია საპროექტო ქვესადგურის „ლაჯანური 500/220/110“ პროექტის ფარგლებში ჩატარებული საინჟინრო გეოლოგიური კვლევა. საინჟინრო-გეოლოგიური თვალსაზრისით, საპროექტო ელექტროგადამცემი ხაზის ტრასა (მდ. რიონის მარცხენა სანაპირო) გადის რთულ გეომორფოლოგიურ პირობებში, ეგზ-ის ძირითადი ტრასა საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების სირთულის მიხედვით მიეკუთვნება III (რთული) კატეგორიას. კვლევის შედეგების მიხედვით, შესწავლილ წერტილებში არახელსაყრელი გეოდინამიური მოვლენები არ გამოვლენილა. საპროექტო ეგზ-ის ბოლო მონაკვეთი (მდ.რიონის მარჯვენა სანაპირო) საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების სირთულის მიხედვით, მიეკუთვნება II (საშუალო სირთულის) კატეგორიას. საპროექტო ტერიტორია ხასიათდება ერთგვაროვანი აგებულებით და სტაბილური საინჟინრო-გეოლოგიური პირობებით. საპროექტო ეგზ ტრასა მდ. რიონს კვეთს ორ ადგილას. შესწავლილ წერტილებში, ანძების განლაგებისთვის არადამაკმაყოფილებელი პირობები არ გამოვლენილა. გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, საერთო შეფასებით საპროექტო დერეფნის გასწვრივ, გამოკვლეულ უბნებზე, განსაკუთრებული სირთულის გეოდინამიური პროცესების (მეწყრული, კარსტული, სუფოზიური (გამორეცხვითი) მოვლენები ან ინტენსიურად გაჯირჯვებადი გრუნტების გამოვლენა) განვითარება მოსალოდნელი არ არის. სამშენებლო სამუშაოების ეტაპზე საშიში გეოდინამიკური პროცესების განვითარების პრევენციის მიზნით გზშ-ის ანგარიშში მოცემულია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები (მაგ.საინჟინრო-გეოლოგიური დასკვნებისა და რეკომენდაციების გათვალისწინება; მეწყრული და ეროზიული პროცესების მონიტორინგი და საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისი ღონისძიებების გატარება; ამგები ქანების ფიზიკურ-მექანიკური თვისებების, გავრცელების სიღრმეების და სხვა გათვალისწინებით ნაგებობების დაფუძნების კონკრეტული პარამეტრების განსაზღვრა).

გზშ-ის ანგარიშში განსაზღვრულია დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით გამოწვეული გარემოზე ზემოქმედების სახეები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი შეფასება მოცემულია გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის.

გზშ-ის ანგარიშში ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების მიზნით წარმოდგენილა ფლორისტული და ფაუნისტური კვლევის შედეგები. საპროექტო დერეფანში ჩატარებული დეტალური ბოტანიკური კვლევებით გამოვლინდა პროექტის ზემოქმედების ზონაში წარმოდგენილი სხვადასხვა კონსერვაციული ღირებულების მქონე მცენარეთა თანასაზოგადოებები და სახეობები. საველე კვლევების მიხედვით, საპროექტო დერეფანი კვეთს 6 კატეგორიის ჰაბიტატს. მათ შორის საშუალო სენსიტიური სტატუსის მქონე ჰაბიტატს, რომელიც წარმოადგენს შერეულფოტოლოვან ტყეს, ფიჭვის შერევით. საპროექტო დერეფანში დაფიქსირდა საქართველოს წითელი ნუსხის მცენარეთა ორი სახეობა (ჩვეულებრივი წაბლი (*Castanea sativa*); კოლხური ჯონჯოლი (*Staphylea colchica*)). ამასთან გზშ-ის ანგარიშის შესაბამისად, საპროექტო ტერიტორიაზე გვხვდება ფლორის ენდემური, იშვიათი, გადაშენების საფრთხის წინაშე მდგომი და მოწყვლადი სახეობები. საპროექტო ეგზ 134 406 კვ.მ. ფართობზე კვეთს სსიპ „ეროვნულ სატყეო სააგენტოს“ დაქვემდებარებაში არსებულ ტყის ფონდს. საპროექტო ეგზ-ის მნიშვნელოვანი ნაწილის არსებული ეგზ „დერჩი“-ს დერეფანში განთავსების გათვალისწინებით, მცენარეული საფარის გაწმენდითი სამუშაოები არ იქნება მოცულობითი. მცენარეულ საფარზე ზემოქმედების შემცირების მიზნით გზშ-ის ანგარიშში მოცემულია შემარბილებელი

ლონისძიებები, მაგ: მცენარეული საფარის აღდგენა; სამშენებლო უბნების საზღვრების დაცვა; ფლორასა და მცენარეულ საფარზე ნეგატიური ზემოქმედების შემცირების მიზნით ბიომრავალფეროვნების მართვის გეგმის მომზადება. დაცული სახეობების გარემოდან ამოღება მოხდება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად. ფაუნისტური კვლევის შედეგების მიხედვით, საპროექტო დერეფანში და მის მიმდებარე ადგილებში გვხვდება ძუძუმწოვრების 34 სახეობა. დაცული სახეობებიდან აღსანიშნავია: მურა დათვი (*Ursus arctos*), ფოცხვერი (*Lynx lynx*), წავი (*Lutra lutra*) და კავკასიური ციყვი (*Sciurus anomalus*). გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, უშუალოდ ეგხ-ის განთავსების დერეფანში და მის სიახლოვეს დათვის საბინადრო ჰაბიტატი არ არის წარმოდგენილი (აღსანიშნავია რომ ეგხ-ის დერეფნის დიდი ნაწილი გადის სოფლის სიახლოვეს). ვინიდან მდინარის კალაპოტში ანძების განთავსება დაგეგმილი არ არის ზემოქმედების ქვეშ არ ექცევა წავის საბინადრო და სამიგრაციო ადგილები. გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, საპროექტო დერეფანში ფოცხვერი და მისთვის დამახასიათებელი ნიშნები არ დაფიქსირებულა, ასევე არ დაფიქსირებულა კავკასიური ციყვი და მისთვის ხელსაყრელი საცხოვრებელი ფულუროები. გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, საკვლევ დერეფანში და მის მიმდებარე ტერიტორიებზე ხელფრთიანთა 15 სახეობაა გავრცელებული (3 დაცული სახეობა) და ფრინველთა 87 სახეობა, საიდანაც 4 სახეობა შესულია საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ (მთის არწივი *Aquila chrysaetos*, ბატკანძერი *Gypaetus barbatus*, ორბი *Gyps fulvus*, ბუკიოტი *Aegolius funereus*). საპროექტო ტერიტორიას ფრინველები სამიგრაციოდ არ იყენებენ. გზშ-ის ანგარიშის შესაბამისად, საკვლევ რაიონი არ გამოირჩევა ქვეწარმავლების, ამფიბიების მრავალფეროვნებით და ენდემიზმით. გზშ-ის ანგარიშში იდენტიფიცირებულია საპროექტო ეგხ-ის სამშენებლო სამუშაოებით გამოწვეული შესაძლო ზემოქმედების სახეები ცხოველთა სახეობებზე, როგორცაა შესაფერისი ჰაბიტატების, საბინადრო ადგილების გაქრობა/განადგურება, ხმაური, ვიბრაცია და ა.შ. ფაუნის სახეობებზე მოსალოდნელი ზემოქმედება ძირითადად იქნება არაპირდაპირი და დროებითი. ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედების შემცირების მიზნით გზშ-ის ანგარიშის შესაბამის ქვეთავში განსაზღვრულია კონკრეტული სახის შემარბილებელი ღონისძიებები და მონიტორინგის პროგრამა (ზემოქმედების პრევენციის მიზნით მობინადრე ფრინველთა ბუდეების და მცირე ზომის ძუძუმწოვართა სოროების იდენტიფიცირება; სამშენებლო დერეფნის საზღვრების დაცვა; სამშენებლო სამუშაოების დამთავრების შემდგომ ტერიტორიების რეკულტივაცია). პროექტის სპეციფიკიდან (ეგხ-ს გაყვანა) გამომდინარე ყველაზე სენსიტიური რეცეპტორები არიან ფრინველები. გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, მაღალი ძაბვის ეგხ-ები (ისევე როგორც საპროექტო ეგხ), სადენებს შორის სათანადო დაშორების გათვალისწინებით, ელექტროშოკით დალუპვის შედარებით ნაკლებ რისკს უქმნიან ფრინველებს. გზშ-ის ანგარიშის შესაბამისად, საპროექტო ეგხ-ის დერეფანში, ფრინველებზე ზემოქმედების კუთხით, ყველაზე უფრო სენსიტიურ მონაკვეთებად ჩაითვალა მდინარეების გადაკვეთის ადგილები, აღნიშნულ მონაკვეთებზე გათვალისწინებულია ეგხ-ის მარკირება. გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, ვინაიდან ღამურები გადაადგილდებიან ექოლოკაციის საშუალებით მათი ელექტრო სადენებთან ან საყრდენ ბოძებთან შეჯახების რისკი პრაქტიკულად არ არსებობს.

წარმოდგენილი პროექტის ფარგლებში ზემოქმედება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებისა (მტვერი და ნამწვი აირები) და ხმაურის გავრცელების კუთხით მოსალოდნელია საპროექტო ეგხ-ის სამშენებლო სამუშაოების ეტაპზე, რომელიც ძირითად გამოწვეული იქნება სამშენებლო უბნებზე სამუშაოების ჩატარებითა და მის მიმდებარედ სატრანსპორტო საშუალებების გადაადგილებით. ზემოქმედება იქნება დროებითი და შეწყდება სამშენებლო სამუშაოების დამთავრებისთანავე. მშენებლობის ეტაპზე ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების პრევენციის მიზნით გათვალისწინებულია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები (მაგ: სამუშაო უბნების და გზის ზედაპირების

მორწყვა მშრალი ამინდის პირობებში; მანქანა-დანადგარების ტექნიკური გამართულობის უზრუნველყოფა). გზმ-ის ანგარიშში განსაზღვრულია, აგრეთვე მშენებლობის ფაზაზე ხმაურის გავრცელების დონეების შემცირების მიზნით შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები, როგორცაა ხმაურიანი სამუშაოების პერიოდის განსაზღვრა, ეკოლოგიური და სოციალური საკითხების გათვალისწინებით; სამუშაოების წარმოება დღის საათებში და სხვა. საპროექტო ეგხ-ის ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელია დაბალი ინტენსივობის ხმაურის გავრცელება, რომელიც გზმ-ის ანგარიშის შესაბამისად, აღიქმება მხოლოდ ბუფერულ ზონაში. საპროექტო ეგხ-ის დააცვის ზონიდან (განაპირა სადენიდან 25 მ) უახლოეს მოსახლემდე დაშორების გათვალისწინებით, ელექტრომაგნიტური გამოსხივებით გამოწვეული ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი.

ეგხ-ის ბუფერი 2-ჯერ გადაკვეთს მდ. რიონს N1 და N2 საპროექტო საყრდენ ანძებისა და N10, N11 საყრდენ ანძებს შორის მონაკვეთზე. პროექტის ფარგლებში მდინარის კალაპოტში ანძების განთავსება არ ხდება. საპროექტო ეგხ-ის საყრდენი ანძების ზედაპირული წყლის ობიექტიდან დაშორების გათვალისწინებით მნიშვნელოვანი ზემოქმედება წყლის გარემოზე მოსალოდნელი არ არის. ზედაპირული წყლის ობიექტის შესაძლო დაბინძურება დაკავშირებული იქნება შემდეგ მოვლენებთან: N10 საპროექტო საყრდენი ანძის სამშენებლო მოედნამდე მისასვლელი გზის მშენებლობის ეტაპზე ზედაპირულ ჩამონადენში შეწონილი ნაწილაკების მოხვედრა; მშენებლობის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების არასწორი მართვა. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია ზედაპირული წყლების დაბინძურების პრევენციული ღონისძიებები. მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების პრევენციის მიზნით საძირკვლების მოწყობისას მიწისქვეშა/გრუნტის წყლების გამოვლინების შემთხვევაში მოეწყობა წყალამრიდი არხები (მდ. რიონის მახლობლად (ანძა N2) საძირკვლის მოწყობისას შესაძლებელია საჭირო გახდეს წყალაქცევითი სამუშაოების ჩატარება), ამასთან გატარდება ნიადაგის და ზედაპირული წყლების ხარისხის დაცვასთან დაკავშირებული ღონისძიებები (მათ შორის: ნარჩენების სწორი მართვა; დაღვრილი მასალის ლოკალიზაცია და დაბინძურებული უბნის დაუყოვნებლივი გაწმენდა).

საპროექტო ეგხ-ის მშენებლობის ეტაპზე მოსალოდნელია სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. მშენებლობის დროს წარმოქმნილი ნარჩენები დროებით დასაწყობდება სამშენებლო მასალების დასაწყობების ტერიტორიის ფარგლებში. გზმ-ის ანგარიშის შესაბამისად, ნარჩენების ტერიტორიიდან გატანას უზრუნველყოფს შესაბამისი ნებართვის მქონე კომპანია.

პროექტის ფარგლებში კუმულაციური ზემოქმედება მოსალოდნელია ეგხ-ის ბოლო მონაკვეთში, სადაც დაგეგმილია კიდევ ორი ეგხ-ის გაყვანა (500კვ ძაბვის „წყალტუბო ლაჯანური“ და 220კვ ძაბვის „წყალტუბო-ნამახვანი-ტვიში-ლაჯანური“). საპროექტო ეგხ, N8 საყრდენი ანძიდან მიმართულების შეცვლის შემდეგ უახლოვდება საპროექტო 220კვ ძაბვის ორჯაჭვა ეგხ „წყალტუბო-ნამახვანი-ტვიში-ლაჯანურის“ დერეფანს და ლაჯანურის საპროექტო ქვესადგურამდე მის პარალელურად აგრძელებს გზას. აღნიშნულ მონაკვეთში ემისიების, ხმაურისა და ელექტრომაგნიტური ველების, გავრცელების თვალსაზრისით კუმულაციური ზემოქმედება მნიშვნელოვნად გაიზრდება. კუმულაციური ზემოქმედება მნიშვნელოვან გავლენას არ იქონიებს სოციალურ გარემოზე, ვინაიდან საპროექტო ეგხ-ის დერეფნები ისეთ ადგილას უახლოვდება ერთმანეთს, საიდანაც საცხოვრებელი ზონა დაცილებულია დაახლოებით 2-3 კმ მანძილით. ეგხ-ების გაყვანით გამოწვეული კუმულაციური ეფექტი განსაკუთრებით საგულისხმოა ფრინველებზე ზემოქმედების მხრივ. გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, ასეთ მონაკვეთზე

შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების გატარებას და მონიტორინგის წარმოებას განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა.

გზმ-ის ანგარიშის თამახმად, ეგბ-ის მშენებლობის ზონაში ისტორიულ-კულტურულ ან არქეოლოგიური ძეგლების არსებობა არ დადასტურებულა.

სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების კუთხით აღსანიშნავია რომ ეგბ-ის გასხვისების 60მ-იან დერეფანში ოფიციალური მონაცემებით მოქცეულია დაახლოებით 11 დარეგისტრირებული ნაკვეთი. ეგბ-ის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული კერძო ნაკვეთები ძირითადად წარმოადგენენ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთებს, ეგბ-ის გასხვისების დერეფანში არ ხვდება საცხოვრებელი სახლები. ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსახლეობის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებაზე ზემოქმედების პრევენციის მიზნით - ეგბ-ის ფარგლებში (განსაკუთრებით საცხოვრებელ ზონებთან ახლოს გამავალ მონაკვეთებში) გათვალისწინებულია შესაბამისი ამკრძალავი, გამაფრთხილებელი და მიმთითებელი ნიშნების მოწყობა.

პროექტის ფარგლებში ვიზუალურ-ლანდშაფტური ცვლილებით გამოწვეული ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი, ვინაიდან ეგბ-ის ნაწილი უკვე არსებული ეგბ-ის „დერჩის“ დერეფანში იქნება განთავსებული.

გზმ-ის ანგარიშში მოცემულია ეგბ-ის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელი ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა, სადაც დეტალურად არის აღწერილი შესაძლო ავარიული სიტუაციები და მოცემულია ავარიული სიტუაციების წარმოქმნის პრევენციული ღონისძიებები.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე 2020 წლის 9 სექტემბერს გზმ-ს ანგარიშის საჯარო განხილვა მოეწყო ცაგერის მუნიციპალიტეტის, სოფ. ზოგიშში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქმიანობის განმახორციელებელი კომპანიის, მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები და სოფ. ზოგიშის მოსახლეობა. საჯარო განხილვაზე პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები/მოსაზრებები არ დაფიქსირებულა. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები სამინისტროში არ წარმოდგენილა.

გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა, დასკვნები და რეკომენდაციები.

აღნიშნული გზმ-ის ანგარიში განიხილეს შესაბამისმა ექსპერტებმა და სპეციალისტებმა გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით, რომელთა დასკვნების შეჯერებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების, ასევე „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-12 მუხლის და ამავე კოდექსის II დანართის მე-3 პუნქტის 3.4 ქვეპუნქტის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. გაიცეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება ცაგერის მუნიციპალიტეტში, სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ ერთჯაჭვა 220კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „ლაჯანური - ლაჯანურ ჰესი“ გაყვანაზე;

2. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ საქმიანობა განახორციელოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, ტექნოლოგიური სქემის, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, მათ შორის ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების შერბილებისა და საკომპენსაციო ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის და ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმების, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად;
3. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ მშენებლობის დაწყებამდე სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოადგინოს მონიტორინგის კონკრეტული პროგრამა, სადაც განსაზღვრული იქნება მშენებლობის ეტაპზე ფაუნის სენსიტიურ სახეობებზე (დათვი, წავი, ფოცხვერი, კავკასიური ციყვი, კავკასიური გველგესლა) დაკვირვების საკითხები. ამასთან, საჭიროების შემთხვევაში, დამატებითი შემარბილებელი ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებების განხორციელების მიზნით, მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპისათვის განისაზღვროს შემარბილებელი ღონისძიებების ეფექტურობაზე დაკვირვების საკითხი;
4. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ საპროექტო ტერიტორიაზე გავრცელებული „წითელი ნუსხის“ ფრინველების არსებობიდან გამომდინარე, უზრუნველყოს ეგზ-ის მარკირება არა ცალკეულ მონაკვეთზე, არამედ მთლიან ელექტროგადამცემ ხაზზე. ამასთან, ექსპლუატაციის ეტაპზე აწარმოოს მონიტორინგი ელექტროსადენებთან ფრინველების შეჯახების კუთხით. ხოლო მონიტორინგის შედეგებზე დაყრდნობით საჭიროების შემთხვევაში, განსაზღვროს დამატებითი შემარბილებელი ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებები და შესათანხმებლად წარმოადგინოს სამინისტროში;
5. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ მშენებლობის დაწყებამდე დამატებით უზრუნველყოს ჭრას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების დათვალიერება ფრინველთა ბუდეების და ხელფრთიანთა თავშესაფრების საპროექტო ტერიტორიაზე არსებობის დადგენის მიზნით, ხოლო ასეთის არსებობის შემთხვევაში განისაზღვროს დამატებითი შემარბილებელი ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებები (განსაკუთრებით საქართველოს წითელი ნუსხითა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცული სახეობებისათვის), ხოლო შესაბამისი ინფორმაცია შესათანხმებლად წარმოდგენილ იქნეს სამინისტროში;
6. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ საპროექტო დერეფანში ფულუროებისა და ბუდეების აღმოჩენის შემთხვევაში ხე-მცენარეების ჭრა არ განახორციელოს ფრინველთა გამრავლების სეზონზე;
7. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ მშენებლობის დაწყებამდე სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოადგინოს ინფორმაცია ზემოქმედებას/ჭრას დაქვემდებარებულ ხე-მცენარეებთან დაკავშირებით, სახეობების და რაოდენობის მითითებით;
8. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ მშენებლობის დაწყებამდე, 8 სმ-ზე ნაკლები დიამეტრის ხე-მცენარეების საკომპენსაციოდ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან ურთიერთშეთანხმებით განახორციელოს საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 13 აგვისტოს N 241 „ტყის მოვლის და აღდგენის წესების შესახებ“ დადგენილების მიხედვით შემუშავებული ტყის აღდგენის პროექტით გათვალისწინებული ღონისძიებების დაფინანსება;
9. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე, ნებისმიერი ქმედება განახორციელოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით და აღნიშნული საკითხი შეათანხმოს სსიპ „ეროვნულ სატყეო

- სააგენტოსთან“, ხოლო მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაციის წარმოდგენა სამინისტროში;
10. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს ტერიტორიის არქეოლოგიური კვლევის შესახებ კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტაციის კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან წარდგენა და საქმიანობის სააგენტოსთან შეთანხმება;
 11. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ მშენებლობის დაწყებამდე წიაღის ფონდის მიწების საკუთრების უფლებით, იჯარით ან სხვა ფორმით გამოყენება უზრუნველყოს სსიპ „წიაღის ეროვნულ სააგენტოსთან“, ხოლო ლიცენზირებული ობიექტის შემთხვევაში, აგრეთვე ლიცენზიის მფლობელთან საკითხის შეთანხმება და შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაციის სამინისტროში წარდგენა;
 12. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ სამშენებლო სამუშაოების განხორციელება უზრუნველყოს „წიაღის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენების და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტი გათვალისწინებული მოთხოვნების შესაბამისად;
 13. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ ნარჩენების მართვა განხორციელოს ნარჩენების მართვის კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად;
 14. სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოადგინოს ახალი სამშენებლო მოედნის საპროექტო დოკუმენტაცია, სადაც მოცემული იქნება სამშენებლო მოედნის GIS კოორდინატები, განსათავსებელი ინფრასტრუქტურის შესახებ ინფორმაცია, პარამეტრები და ა.შ ;
 15. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემას“;
 16. ბრძანება ძალაში შევიდეს სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
 17. ბრძანების ძალაში შესვლიდან 5 დღის ვადაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ცაგერის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოების საინფორმაციო დაფებზე;
 18. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი